

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za po leta 2 gld. 20 kr., četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIV.

V Ljubljani 16. rožnika 1871.

List 24.

Vošilo katoliške družbe za Kranjsko
Svetemu Očetu Papežu Piju IX
za preslavno Petindvajsetletnico 16. rožn. 1871.

Sveti Oče!

Bližnji šestnajsti dan tega mesca oznanjuje veselje vesoljnemu katol. svetu. — veselje, kakoršnega vse pretekle stoletja niso doživele in ga tudi v prihodnje javaljne ktere doživele bodo. Kar se je po spričevanju zgodovine osemnajst stoletij nemogoče ali skoraj nemogoče mislilo, to bo 16. dan tega mesca Vaša obletnica, o sv. Oče, za doveršeno pokazala.

O zarés presrečen dan! dan prav poseben, čisto nov — vse skozi vreden. In ga keršanska Vaši naj višji paši izročena čeda obhaja z enako posebnim veseljem in naj priserčniši hvaležnostjo do Boga. Tega dne iz Vaših sprednikov ni nobeden vidil, razun sv. Petra, ktereга prestol Vi zasedate in čigar stoletnico mučenja ste Vi obhajali; ta dan se mora v resnici ceniti za kaj prav posebnega ter za krono, s ktero je predobrotljivi Bog Vaše naj više Pastirstvo milostno olepsal. — Pastirstvo, mem ktereга zgodovinski letniki ne poznajo častitljivega in ne rodovitnejšega s semenom, iz ktereга se ima razcvetati nova, za človeški rod prezveličavna doba.

Ta dan, tako očitno znamenje posebne milosti Božje do Vas, je tudi zadosten porok, da Bog po svojem nezmernem usmiljenji, ki Vas je za namestnika Kristusovega poklical in Kristusu na križu tako prečudno podobnega storil, bo tudi prej ko se misli dal nastopiti zmagi za tako vojsko, ktero bijete tako nepremagljivo, tako modro in tako posebno spretno za hišo Božjo, za resnico in pravico skoz ves čas svojega papeštva. O sv. Oče! da bi pač vidile Vaše oči zmagovito Cerkev; da bi pač v taki zmagi razveseljevana nevesta Kristusova Vaše serce prenapolnila z radostjo, preden pojdete v veselje svojega Gospoda!

To so pregoreče vošila, o sveti Oče! ktere Vam udje katoliške družbe za Kranjsko darujejo, presunjeni s prisečno zahvalo do Boga in z obilnim veseljem, ki ga po vsem širokem katoliškem svetu zbujuje šestnajsti dan tekočega mesca. Pri- stavlja pa družba enako vnete in ponižne prošnje, da naj Vaša Svetost te vošila prav milostno sprejme in apostolski blagoslov podeli družbi, ktera nikoli ne more zadosti dopovedati, kako priserčno je vdana Vaši Svetosti, kar je večkrat tudi že v djanji pokazati srečo imela.

V Ljubljani 11. rožnika 1871.

PRES LA VLJA JMO SVETEGA OČETA:
„KRÍŽ OD KRÍŽA“ PETROVE JE SPOLNIL
LETA.

**Slovesnost petindvajsetletnice Papeža
Pija IX.**

Po zapovedi mil. našega škofa in gotovo tudi po željah vernih katoličanov moramo to nedeljo govoriti ne o kaki redki, veliki, ampak o edini, prečudni slovesnosti, o 25letnici papeštva našega sv. Očeta Pija IX. Ali godi se mi, kakor o kakem velikem, preimenitnem prazniku. Človek ima sto in sto misel, pa ne vé kje začeti, ne kaj govoriti; bom tedaj storil kakor se bo ravno dalo. Veseliti se in radovati, ter premišljevati čudna pota božja, se gotovo danes naj pred spodobi; ker res smemo s Kristusom reči: „Srečne oči, ktere vidijo, kar vi vidite“ (Luk. 10, 23), ker skozi 18 sto let jih je veliko pobožnih želelo viditi, doživeti, kar smo mi doživeli; pa niso te sreče imeli. Simonu Petru, prvemu stebri katol. cerkve, je Gospod milost dodelil, da je ovce in jagnjeta čede Kristusove pasel 25 let, 2 mesca in 7 dni. Za njim je paslo 256 papežev čedo Kristusovo razne starosti, raznih duhovnih in telesnih moči, pa le prav malokterim (ravno Piju VI in Piju VII) se je posrečilo, da so papeževali 24 lét ali kake dni čez; 25. leta niso noben papež doživeli, v vseh 18 stoletjih ne. Zato je nastala prislovica: Petri annos non videbis (Petrovih let ne boš doživel). Res 18 sto lét je prislovica vsem papežem veljala, le edino našemu sedanjemu sv. Očetu Piju ne velja. Skoraj moramo reči (Pro omnibus haec lex constituta est, sed non pro te. Est. 15, 13) kakor Asver kraljici Esteri: „Za vse velja ta postava (smerti, če kdo nepoklican pred kralja pride), le za-te ne.“ Med 256 papeži zamorejo le edini sv. Oče Pij zapeti zahvalnico Marije Device: „Magnificat anima Dominum (Luk. 1.) Povikšuj moja duša Gospoda; ker velike milosti mi je skazal; od zdaj me bodo preslavljali vsi narodi.“ Mi pa — njih ovčice — zapojmo iz celega serca zahvalnico Caharija: Benedictus Dominus Deus Izrael: „Bodi češen, Gospod, Izraelov Bog.“ Naj nam gré po sv. maši Zahvalna prav iz dna sercá, ker tudi nas je Bog s tem, da je sv. očetu papežu Piju takó dolgo vladanje cerkve dodelil, veliko nadlog rešil, ter dodelil odrešenje narodom.

Kar tiče sv. Očeta Pija, niso bili vselej tako terdnega zdravja, mar več jih je že v prvi mladosti božjast toliko nadleževala, da jih v papeževo službo niso hotli sprejeti in bi jih tudi mašnika posvetiti ne bili mogli. Pa priporočevali so se s serčnim zaupom Mariji, svoji duhovni materi. (Pisatelj dr. Rütjes jih zove rejenca Marije Device, ker njih mati jih je še ko malo dete enkrat proti podobi Matere Božje 7 žalost dvignila in rekla: O Marija, kakor si nekđaj Janeza za sina sprejela, naj ti dopade tudi tega sprejeti; Tebi ga darujem in Ti vsega prepustim. — Janez je papežovo kerstno ime.) Romali so v ta namen v Loreto, ter se tam Mariji popolno darovali. Čudno so bili potolaženi; tam so tudi storili sklep, svet zapustiti in v duhovski stan stopiti. Takó je bila njih žalostna bolezen vzrok, da so se svetu popolno odpovedali; od tistega časa je bolezen pojenjevala in v kratkem so bili popolnoma zdravi. Ljubezen do Marije, Božje porodnice, že zgodaj od pobožne matere vsajena, je pa tudi čedalje bolj rastla, ter gotovo do verha priklopela, kedar so l. 1854 njeno neomadežano, prečisto Spočetje za versko resnico izrekli. Za gotovo smemo misliti, da je pa Marija svojemu častivcu za povračilo sprosil veselje 25letnice in rešenje iz vseh sovražniških rok. Res se more reči, da kakor so

bili čudno za papeža poklicani, tako čudovito je Bog osramotil vse naklepe sovražnikov in uničil vse njih upe na zgodnjo smert papeža Pija.

Čudno, sem rekel, so bili na papežev sedež poklicani. Dolgo in široko sicer tega ne morem razlagati; naj zadostujejo le kratke čertice. Med vsemi kardinali ni gotovo nobeden manj mislil papež postati, kakor kard. Mastai Ferretti. Bili so najmlajši, Rimu in svetu naj bolj neznani med kardinali, že večí del sivimi starčiki, vesoljnemu svetu znanimi možmi, bodi si že ali zavoljo učenosti, ali kake druge prednosti in čednosti. Služabniku Valadelli-u, ki jim je k duhovnim vajam, ktere so ravno opravljali, prinesel sporočilo o smerti papeža Gregorija XVI in ves nekako zamišljen rekel: „Se bojim, da bomo škofa zgubili,“ so sami smehljaje pristavili: „Da, Bog lahko dva čudeža stori: enega, da bom jaz papež; drugega, da vi svoje ljubljeno mesto s svojo rodovino zapustite, ter se v Rim preselite.“ — Ko so se peljali k volitvi papeža v Rim in so v mesticu Fassenbronne konje prepregali, prileti golob na kočijo in se ne dá prepoditi, čeravno ga je neki deček z malo paličico odganjal, ter sedi na kočiji, dokler se iz mesta ne prepeljejo; tudi šum in vpitje ljudstva: Evviva, questo sara papa: Slava, ta bo papež, in derdranje kolés globa ni prepodilo. Nekaj enacega verjetne priče iz Rima pripovedujejo. Gotovo je prikazen goloba večkrat razložila, da je kdo bil za papeža izvoljen, na ktereга popred nobeden ni mislil, n. pr. pri volitvi pp. Fabijana, Inocencija III itd. Kardinal Micara, ki bi bil zraven kardinalov Gizzi-a, Lambruschini-a si lahko naj več upanja delal, je rekel: Če bo satan volitev vodil, bom jaz; če pa sv. Duh, bo Mastai za papeža izvoljen. Rekel je to iz ponižnosti, pa tudi nekaj zavolj prerokovanja pobožne, v duhu svetosti l. 1837 umerle Taigi, ktero je kardinal posebno spoštoval. Prerokovala pa je, da bo naslednik Gregorija 16. neki duhovnik, ki je bil ob tistem času v nekem amerikanskem misijonu ali poslanstvu. Na taki stopnji pa leta 1846 ni noben drugi bil kakor le škof in kardinal grof Mastai Ferretti. Takih znamenj — naj jih ima že kdo za čudeže ali ne — bi se dalo še več povedati; pa bodi zadosti. Kdor vse tadanje okolišine vé, vé tudi kako nenadoma vsim nepričakovano so bili sv. Oče Pij za papeža izvoljeni 16. rožnika 1846. Tedaj imam menda prav, če pravim, da čudno so bili sv. Oče Pij na papežev tron poklicani, čudno tudi in v blagor cerkvi Bog njih zdravje ohranjuje in jim je dal 25letnico papeštva doživeti, kar je do zdaj previdnost božja odrekla vsim naslednikom sv. Petra.

Previdnost božja, sem rekel, jih ohranjuje v blagor celi kat. cerkvi. Res, le Bog vsegavedoči vé, kaj bi se bilo lahko zgodilo, ko bi bili v zadnjih 10 letih umerli. Kaj so zagrizeni sovražniki namerjali, so zadosti očitno pokazali, ko so jih leta 46 in 47 toliko hvalisali, dokler so jih upali na svojo stran pridobiti. Druzega se ni po mestih in časopisih razlegalo, kakor: „Hosanna — Evviva Pio nono.“ Ali ko jim je spodletelo, so že konec 47. leta ravno tako glasno kričali: „Crucifige — Križaj ga, proč z njim!“ In sv. Oče so pred lastnim ljudstvom mógli bežati in le z bistrumnostjo francoskega in bavorskega poslanca so smertni nevarnosti na Neapolitansko ubežali. Poznejše, ker sovražniki tako nesterpljivo papežve smerti čakajo, so pri vsaki priložnosti, o vsaki mali bolehnosti po svetu trobili: Papež je nevarno bolan, na smertni postelji; celó da so že umerli. Bog obvaruj, ko bi bilo tedaj to resnica! Imeli so že za svoje peklenke naklepe vse pripravljeno; ali — oznanovali so le svoje izmišljene laži, le to, kar so mnogo serčno želeli. In danes, da, danes, ko se raduje vesoljni katoliški svet, oni vsi poparjeni, ko od slane zadete zeliša, glave

poobešajo, ter svoj grenki žolč prebavljajo. Mi pa se radujmo pri toliki čudni slovesnosti, ter serčno s Čaha-rijem ponavljajmo: Benedictus Dominus Deus Izrael! Posebno danes dajajmo in ponavljajmo hvalo in zahvalo Bogu in presveti, neomadežani Devici in Božji Porodnici. Pristavljajmo pa tudi zdihljive za spreobrnjenje grešnikov: „Illuminare his, qui in tenebris et in umbra mortis sedent ad dirigendos pedes notros in viam pacis. — (Razsvetlevaj tiste, ki sedijo v temoti in smertni senci...)

Za sklep naj odgovorim še na neki ugovor, ki bi znal komu na misel priti. Kako se bomo tako veselili in radovali, ko naš sv. Oče papež Pij v vedni nevarnosti, ko jetnik sovražnikov, vsega oropani morajo od milošnje vernikov živeti? Kaj pa bo iz tega? Zakaj Bog to pripusti? Kristijanje, nekoliko so take in enake vprašanja opravičene. Kaj bo, je le Bogu znano, ker sovražniki obetajo, če bodo premagani, da hočejo svoje orožje, svoje kanone obrniti proti Vatikanu, papeževemu prebivališču. Res ni nič popolnega na svetu; tedaj se pa vender po Jožefovo radujmo: „Misceo gaudia cum fletibus,“ — „veselje z zdihovanjem,“ pravi cerkvena pesem od sv. Jožefa; takrat se je bilo dobro končalo, gotovo se bo tudi zdaj. Naj žalostnim prašanjem veseljšje nasproti postavim: Nimamo li obljube Gospodove: „Peklene vrata je ne bodo premagale?“ Pij 6. so v pregnanstvu umerli, pa nastopili so Pij 7. „Simeon umerje, Peter pa ne umerje“, pravi od papeža neki cerkveni učenik. Ali je mar zdaj pervikrat tako? Pač ne; kako pa je bilo takrat, ko se kristjanje še na beli dan prikazovati niso smeli? Rimsko podzemeljsko mesto — rake spričujejo še dandanašnji, kako se je papežem in keršanski cerkvi godilo prvo tristoletje. Pa niso je končali; — kri kristjanov je bila seme slave in razširjanja sv. Cerkve. Kaj pa je bilo takrat, ko je bilo krivoverstvo tako splošno, da neki učenik pravi: „Svet se je čudil, ko je spoznal in zapazil, da je ves arijanski?“ Kaj pa je bilo takrat, ko so bile tolike zmešnjave, da sta bila ob enem po dva in več papežev? O bili so že žalostni časi, žalostniši ko zdaj; pa vselej še so se spremenili v slavo sv. Cerkvi in papeštvu. Mi se vé da le sedanje čutimo, poprejšnje le čitamo ali poslušamo; zato nam je malo mar. Le veselimo se tedaj, če se tudi malo zdihovanja pridruži — zemlja je dolina solz —, obljuba Kristusova pa še vedno velja: „Jaz ostanem pri vas do konca sveta.“ Kristus žalostne učence tolaži: „Čez malo“; toraj le poterpimo, „čez malo“ in bomo vidili „odrešenje iz rok naših sovražnikov.“ Prerokovano sicer je res od že imenovane Tajgi, da bodo sovražniki 3 leta Rim imeli v svoji oblasti, da bo Rim v neznanih stiskah, iz katerih ga bo neprevidoma rešila Marija podavši starčeku Piju roko; pa se vé, da je to le Bogu znano. Sv. Oče Pij, kateri so že marsiktero čudno prerokbo izrekli, so sami dejali: Upam, da bom slavno zmage Cerkve še doživel. Tedaj „serca naj se nam nikar ne prestrašijo,“ „le rok nikar ne deržimo križem temuč zvesto in goreče je moliti treba,“ pa tudi življenje poboljšati, — so opominjevali mil. škof v svojem letošnjem pastirskem listu.

K večemu poterjenju našega zaupanja naj še dostavim, kar je sestavil neki ameriški kat. list o preganjanji Rima in papežev.

Leta 409 pod papežem Inocencijem I je bil kralj tov Rim premagal in oropal;

l. 455 pod Leonom I je ravno to storil Genserik, kralj Vandalov;

l. 466, pp. Hilarij, je Ricimer Rim zmagal;

l. 476, pp. Simplicij, ravno tako Odoaker; tedaj še ne v 70 letih štirikrat!

L. 536, pp. Silverij, je Rim premagal Belisar;

l. 546, pp. Vigilij, pa Totila;

l. 555, pp. Pelagij, enako Narses; tedaj v 19 letih je bil Rim trikrat premagan!

L. 847, pp. Leo 4., so Rim premagali, Vatikan oropali Saraceni;

l. 887, pp. Gregor 5., je Rim premagal vojvoda Crescenci, ter papeža 11 lét v Gradu st. Angelo imel vjetega!

L. 1084, pp. Gregor 7., je Angelski grad ali terdnjavo obsedoval Henrik 4., ces. Nem.;

l. 1347, pp. Klemen 5., je Rim Kola di Renza označil za republiko;

l. 1453, pp. Nikolaj 5., je bil predsednik republike neki Stef. Prokari;

l. 1527, pp. Klemen 7., v Angelskem gradu od cesarskih 6 mesecev obseden;

l. 1796, pp. Pij 6., so bili Rim Francozi vzeli in papeža vjetega odpeljali;

l. 1806, pp. Pij 7., je bilo Rimsko s Francoskim združeno, ter papež spet jetnik;

l. 1848, pp. Pij 9., je Mazzini gospodaril, Pij so v Gaeto bežali;

l. 1870 je laški kralj Viktor Emanvel Rim in okolico papežu vzel.

Naj še opomnim, da papeži so bili osebno še veliko večkrat preganjani in hudo stiskani, in da je 32 papežev zraven papežev tudi mučeniško krono prejelo, ter s svojo kervijo „Kristusu spričevanje dajalo,“ papeža še imamo — Bog jih nam še dolgo ohrani!

Sklenem z besedo pobožne ranjce matere sv. Očeta Pija, kateri so jo v preganjanji Pija, njih nekdanjega sprednika, prašali: Zakaj pa se vender tako godi — kako more Bog to pripustiti? „Dete,“ je modra mati rekla, „ravno zato, ker so papež namestnik Kristusov. Kakor On — neskončna Ljubezen — je sovražnike imel, tako jih imajo vsaki papež gotovo ene ali druge baže.“

Zmaga sv. križa v I. stoletji.

„Prišla je ura, da bode poveličan Sin človekov.“ Jan. 12, 23.

Dokler je Jezus v umirajočem telesu hodil po zemlji, je ukljub tolikim čudežem, ktere je delal, ukljub veličastnim čednostim, v kterih se je skazoval, ukljub neizrekljivi ljubezni svoji k ljudem in ukljub preizverstnemu učenju, ktero je imel; vendar v judovstvu nahajal le malo učencev, kteri bi ga verno bili nasledovali. Zavidali in obrekovali so njega in tiste, ki so postali učenci njegovi. Med tim je prišla njegova ura, in spoznalo se je slovo: „In jaz, kadar bom povišan od zemlje, bom vse k sebi vlekel.“ Jan. 12, 32.

Kadar je Jezus Kristus umerl na križu, je bil ves svet v groznih krivicah, v malikovstvu, v praznem učenju ali napačnem modrijanstvu. Naj bolj olikani narodi so bili, kar tiče verstvo, pogreznjeni v najgostejši temó nevednosti, vedežvanja, praznoverja in krivice. „In kakor jim ni bilo mar Boga spoznati, jih je Bog prepustil spridenemu poželenju, da delajo, kar se ne spodobi, da so polni vse krivice, hudobije, nečistosti, lakomnosti, polni nevošljivosti in ubijanja.“ Rim. 1, 28—32. „Vsi so odstopili, vsi skupej so se spridili; ni ga, kateri bi dobro storil, ni ga kar enega ne. Cdpert grob je njih gerlo; njih usta so polne kletve in grenkobe; njih noge so hitre k prelivanju kervi.“ Rim. 3, 12—15.

V Kaldeji in Siriji, nekako v zibeli človeškega rodu, tako tudi v Babilonu in v Ninivah so od naj starodavnejših časov po božje častili zvezde in vzlasti solnce. — Sosedna dežela Egiptovska se je ponašala s svojo starodavno občansko vredbo, s svojimi spominki in umetnijami. Sem so hodili modroslovci občudovat mo-

drih mož, ki so tu bivali; pa vendar je ta dežela tako zaostala v vedah božjih, da so živalim in celo nemim stvarém skazovali božje češčenje ter jih molili.*) — Gerki že in staroverci omenjajo braminov indijskih. Brez dvombe je že tedaj Indija imela svoje „Veda“, to je knjige, ki so mnogo pohujšljivega in ničemnega obsegovale v sebi. Tu je viditi posebno malikovstvo, gerdo vsebožanstvo (Pantheismus). — Perzija se je povzdigovala s svojo učenostjo, umetnostjo, in z vojniskimi nastroji ter je bila za to od starih jako poveljčevana. Pa tudi tu je verstvo bilo pokvarjeno s praznimi zmišljarijami, čarodejstvom in z božjim češčenjem ognja. — V Čini (Kini), v tej naj večji državi, kjer je s početka vladala vera v enega Boga, je po sprejetji nespametnega budhaisma z naslovom „Fo“ prijelo se malikovavstvo. — Gerška, dežela ved, umetnij in naj davnejših pesnikov in modroslovcev, je v verskem ogledu grozno zabredla in sprejela mnoge bogove malike. Tako se je tudi v Rimu nahajalo silo veliko krivih bogov in boginj; kjer so se pa krivi bogovi razmnoževali, tam se je razmnoževala tudi нравna pokvara in vsakoršna hudobija. Toraj je bilo potrebno novo versko učenje, katero bi obnovilo in prestvarilo zemeljsko obličje.

Novo to učenje je prinesel iz nebes Jezus Kristus. Jeruzalem je vidil s svojimi očmi nebeškega Učitelja, svojega kralja Miroslava. Tu je učil ter očitno pred ljudstvom delal čudeže. Na njegovo besedo so slepi vidili, kruljavi ravno hodili, bolni bili ozdravljani, mrtvi vstajali od mrtvih. Jeruzalem pa ga ni hotel spoznati, mislé si ga z zaslepljenim Herodom s posvetnim kraljestvom in gospostvom. Kristus pa je rekel: „Kraljestvo moje ni s tega sveta!“

Ta nebeški Učitelj je malo pred svojo smertjo povedal jim priliko o gospodarju, kateri je zasadil bil velik in rodoviten nograd. Preskerbel je vinograd svoj z vsemi potrebami, in dal ga v obdelovanje górnikom. Ko je pa ob svojem času zahteval od njih vžitek, so namesti tega le hudo jeli ravnati z njegovimi služabniki. Ene so s kamnjem odgnali, ene stepli, mnogo jih celo umorili. Ko tudi drugi hlapci, ktere je v tej reči poslal bil k njim, nimajo boljše osode, sklene gospodar vinogradov poslati svojega naj ljubšega sina k njim, češ, njega bodo spoštovali. Prazna nada! Berž ko ga vidijo, pravijo med seboj: „Glejte, sam sin in dedič ide; dejte, ubijmo ga in imeli bomo njegovo dedščino!“ In zgrabijo ga, peljejo ven iz vinograda ter ubijejo.

V tej priliki je opisal Zveličar hudodelstvo, katero je storil izvoljeni narod judovski. Vinograd je pomegnjal pravo shodnico ali cerkev, katero je Bog oče dal judovskemu svojemu narodu pod to pogodbo, da bi ta izvoljeni narod gospodu svojemu in dobrotniku donášal in skazoval sad vere, čednosti in pobožnosti. Lastnik vinogradov Bog sam je redoma pošiljal vernih svojih služabnikov prerokov k temu narodu, da bi ljud izraelski vzbujevali k češčenju pravega Boga in k čistemu življenju. Med tim pa je nesrečni narod može božje preganjal, kamnjal in moril. Naposled jim pošlje svojega edinorojenega Sina, kateri se je včlovečil v osebi Jezusa Kristusa; pa neverni judje tudi tega niso spoštovali, temuč vjeli so ga, k smerti obsodili, tirali ven iz Jeruzalema in na križ pribili.

Kadar jim je bil povedal Jezus Kristus to priliko,

*) To beremo pri Juvenalu, poganskem pesniku: „Porrum et Coepa nefas violare et frangere morsu. O sanctas gentes, quibus haec nascuntur in hortis Numina.“ Juven. Sat. XV. „Olim truncus eram ficulnus, inutile lignum; Quum faber incertus scamnum faceretne Priapum, Maluit esse Deum.“ Horat. Sat. VIII. Cicero govori: „Tantum fuisse errorum, ut perniciosius etiam rebus non modo Deorum nomen tribueretur, sed etiam Sacra constituerentur.“ Lib. II. de Nat. Deor.

jih je vprašal, kaj neki menijo, ko pride gospod vinogradov, kaj bode le storil tem vinogradnikom? Rekó mu: „Hudobne bo hudo končal, in svoj vinograd bo dal obdelovati drugim, kateri mu bodo vžitek dajali ob svojem času.“ Mat. 21, 33—31. Poglejmo tedaj tudi mi, kaj se je zgodilo s tim vinogradom Gospodovim?

(Konec nasl.)

Govor g. M. Močnika v kat. družbi 4. lega mesca.

Cerkveni listi z našo Danico vred pogosto grajajo liberalne časnike in prepirajo se z njimi, očitaje liberalizmu, da vero in нрав spodkopuje, ljudstvo slepari in v nesrečo spravlja; pripisujejo mu mnogo hudega, katero se godi v deržinah in deržavah; a danes jaz hočem liberalizem in prostomiselnost hvaliti, in liberalna društva katoliškim v izgled postaviti. Liberalna društva hočem hvaliti prav tako kakor je evangelijski gospodar hvalil krivičnega hišnika, kterege, dokler je pri njem služil, je goljufoval in žulil, in odstopivši prav na gospodarjevo škodo za-se skerbil. — V tem pomenu bom tudi jaz hvalil prostomiselnost, liberalizem, ker je prekanjen, prebrisan, previden, pogumen in darežljiv.

Ker pa tukaj govorim od liberalizma, jemljem ta liberalizem v naj slabšem pomenu te besede, kakor se kaže v svojih poslednjih činih kot upor človeškega uma zoper vse razodenje Božje. V tem pomenu je bil prvi liberaluh Belcebub, ki je hotel svoj stan nad Najvišega postaviti. — Kerščanski liberalizem in humanizem pa je naj lepše povedan z evangelijskimi besedami: Ljubi Boga čez vse in bližnjega kakor sam sebe, in: Kar koli hočete, da bi drugi vam storili, to tudi vi njim delajte, kajti to je postava in preroki. — Navadni liberalizem pa je le pokveka pravega liberalizma, kakor se nam v Kristusovi veri kaže.

Pri liberalizmu hvalim naj prej njegovo nevtrudljivo delavnost in vztrajnost (stanovitnost). On neprestano dela in se nikdar ne naveliča; v raznih časih prikazuje se nam v raznih podobah. Tako se nam dan danes kaže v podobi „angela luči,“ kakor lucus a non lucendo“ (to je, ravno nasprotno tega se kaže, kar je res). Svoboda, napredek, omika 19. stoletja, to so imena, pod kterimi danes liberalizem napada pravo cerkev, in mračnjaki, zatemnjenci in veliko enacega so psovke, s kterimi pita verne. — Kar se sedaj godi nam pred očmi in v našem veku, v nemarnost, še celo sem ter tje sovraštvo do sv. cerkve, napad na sv. cerkev in njene svečenike, razruševanje vse veljavne oblasti (avtoritete) v cerkvi in deržavi in poslednjič poropanje Rima, to se je leta in leta pripravljalo, in setev vsejana pred sto leti sedaj naj obilniše dozoreva. — Pri nas v Avstriji se je to seme pred kacimi 80 leti, vzlasti za cesarja Jožefa II, začelo sejati. Liberalni ministri so se znali vladarjem za svetnike vriniti, in iz tega so izvirale in še vselej izvirajo cerkvi in njenim napravam neprijazne vredbe. — Vsak tako leži, kakor si postelje, in ljudstva in narodi imajo takošne postavodajavce, kakoršne si sami zaslužijo. Ako to sploh velja, zadeva pa to posebno vstavne vlade. Zastonj je tedaj klicati: „Bog pomagaj, kam bomo prišli, ako gre tako naprej? Je li to mogoče, da se to v našem času godi?“ — Delati, delati je treba; nič ni treba družega, kakor liberalizem posnemati po svoje, v svoj prid! Prostomisleži so nekako pota nakopali, vodnjake izkopali, imamo vstavno vlado, imamo porotne sodbe, imamo nekako svobodo vere in vesti. —

Prostomisleži so nas poslednjič predramili, nam pot pokazali; toda po potih, ktere ste nakopali, bomo mi vozili — pa ne v pogubljenje, kakor vi; iz vaših vod-

njakov bomo mi vodo zajemali — mi bomo gledali v korist sv. cerkve obračati, kar vi v njen pogin kovarite. Kar pri liberalcih dalje posnemati moramo, to je, njih pogum, njih serčnost, njih enomiselnost, solidarnost, s katero stojé eden za drugega, kakor vredjena vojska. Ko bi bili katoličanje v Avstriji le polovico toliko pogumni, kakor njih nasprotniki, vse drugač bi bilo v naši Avstriji. Koliko zaušnic je bilo treba, da so se nekoliko predramili; in sedaj ko se zavedajo, na enkrat se vidi, da niso še tako slabi in uničeni, kakor so terdili njih prijatelji. Le poglejmo v lansko leto nazaj na izid volitev, vzlasti na Štajerskem in gornjem Avstrijskem. Liberalci so se čudili, od kod izvira ta poprej neznana moč psovanih „klerikalcev“ in „ultramontancev.“ Od kod neki drugod, kakor od tega, da so posnemali vaš pogum in vašo serčnost. — Hvaležno moramo priznati, da je pri nas na Kranjskem v tem oziru veliko bolje, kakor marsikje drugod. Večina deželnega zbora je cerkvi prijazna, ker katoliški narod katoliške zastopnike voli in imeti hoče; katoličanje na Kranjskem pa tudi ne bodo pozabili, kar narodni voditelji za cerkev storé. Naše katoliško-politiško društvo je potrebno zlasti zdaj, ko se toliko rogovili od liberalne strani zoper cerkev, da bode treba redovno in zaporedoma delati, da se napadi odbijajo, obrekovanja in vedne laži pojasnujejo in zavračajo ter bode toliko opravila, da se brez posebnega društva temu ne more kaj. Kakor pa na pr. v Pragi naj lepša edinost in složnost vlada med katoliško kazino in narodnimi voditelji, tako ima tudi pri nas biti med Slovenijo in Besednico; oboje društvo se bode vzajemno podpiralo, ker oboje goji in brani iste konservativna načela in le na podlagi keršanstva je moč doseči mir in spravo med narodi, ali ob kratkem, ker obojega udje so katoličani, kateri si ne morejo nasprotovati, ako so to v resnici, kakor se imenujejo. Rekel sem, da pri liberalcih se mi posebna zdi njih skupna delavnost, solidarnost. In vzlasti v tej reči bi mi katoličanje imeli k njim v šolo hoditi, in njih društva bi se smele katoliškim društvom v izgled postaviti. — Tirjate izgledov? Náte jih! Komu vsaj po imenu ni znan Zimmermann, vrednik časnika „Freiheit“ v Gradcu? Ta je tamkaj v Gradcu toliko časa „cimpral in cimpral,“ vso državino in cerkveno veljavo podkopal, da ga je deželna vlada kot inočeželana iz Avstrije hotela iztirati. Kakor se vranovi, katerim je prederzni fantalin mladiče iz gnjezda pobral, tropoma vzdignejo nad prederznežem in se mu v lase zakadé; tako so liberalci enoglasno kričali, češ, kakošna krivica se je zgodila g. Zimermanu! Ministri so mógli zarad tega v državnem zboru se zagovarjati; slišalo se je, da ga neka „dobra duša“ hoče posinoviti; in sedaj pa živi v Translajtaniji in od tam razširja njegovo strupeno pero sovraštvo do cerkve in države! —

Kdo se je poprej dosti menil za učenjaka Döllingerja? Po liberalnem svetu je zaslovel še le, ko je cerkvi pokorščino odpovedal, in naš ljubljanski list „Tagblatt“ je v enem svojih listov kar na ravnost povedal, da so Slovenci tako budalasti, ter nočejo razumeti, da tukaj ne gre za to, ali ima cerkveni zbor ali Döllinger prav; temuč tu gre le za to, da se veljava Rima spodkopuje. — Kdo se je poprej brigal, kdo je Pederzani, in kaj da pridiguje? Ali glejte! čez noč in dan postane slaven mož. Ta gospod, kaplan pri eni dunajskih cerkev, je v svojih postnih pridigah grajal cerkev, ker nejeverce in krivoverce obsojuje. — Od tod njegova slava. Njegove pridige so se natiskovale, in ljudje, kateri se sami bahajo, da leta in leta niso slišali katoliške pridige, so njegove pridige hvalili, zvesto prebirali in drugim priporočevali!

(Konec nasi.)

Egiptovski Jožef.

Igra v petih dejanjih.

Spisal Radoslav.

(Dalje.)

Šesti prizor.

(Zagrinjalo se spremeni. Igrališče kot v prvem delu. Oče Jakob pred šotorom sam ves zamišljen sedi in govori.)

Kje nek Jožef mi ostaja,
Da ne pride proti domu,
Solnce za goró zahaja,
Kje se nek mudí, — pri komu?
Al tak dolgo je pri bratih?
Se mu li kaj prigodilo?
Al po stezah ga goratih
Morda kaj je zapoznilo?
Al so bratje morebiti
Žolč zavida na-nj izlili?
Nekaj slabega zna biti,
Serce misliti me sili. —
Stvarnik, sveta volja Tvoja
Naj izide se nad mano;
Spolnovati duša moja
Njó želi zvestó in vdano.
(Postoji molčé ter nadaljuje.)
Moje serce, ah! nemirno
Vedno bolj in bolj postaja,
Vidim zvezdo žé večérno,
Jožef pa še ne prihaja!

Sedmi prizor.

(Vsi bratje nastopijo. Mladič Benjamin pride iz šotora.)
Zabulon (kervavo suktno v rokah deržeč nagovori očeta.)

To suktno oče, gledí, vso kervavo
Smo mi v goščavi tam pod bregom naši,
Ko čedo tvojo danes čez dobrovo
Do kraja ónega bili pripasli;
In tužna misel se je v nas zbudila,
Katero hočemo ti zdaj odkriti:
Glej, al ne bi ta suktnja utegnila
Tvojga sina, Jožefova biti?

Oče (pogledavši jo zavpije).

Oh, kervavo oblačilo,
Suktnja mojega je sina, —
Serce se mi bo vtopilo
V tugi britkega spomina!
Zdaj na veke sem te zgubil,
Moja nada prevelika,
Ki tak serčno sem te ljubil,
Ah! kak to boli in pika!
Oj nedolžno tvoje lice,
Kje je? rop zverí dereče,
Ki razterla ti koščice,
Oj, kak misel tá me peče!
Proč naj zgornja gré obleka
(Vstavši si razterga oblačilo.)
Raševnik mi prinesite,
Da žalujem, ker ni leka
Več za rane strahovite!
O moj Stvarnik na višini,
Ki je Tebi vse mogoče,
Pošlji v britki bolečini
Mi tolažbe krepčajoče!

Sinovi.

Oj, oče, prosimo ne žalovati
Takó hudó za ljubega ti sina,
Ne moreš mu s solzami pomagati,
Glej, sej ináš še tukaj Benjamina
(pokažejo ná-nj).

Oče.

Oh, pustite me jokati;
Za-nj, ki ga sercé ljubilo,
Tako dolgo čem plakati,
Da za njim bom šel v gomilo!

(Zagrinjalo pade.)

(Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Vošila in skazovanja sv. Očetu.
Že naprej so naznanovali, da pride silo veliko poslanstev na papeževo 25letnico v Rim. Zasliševanja pri sv. Očetu so se imele pričeti 14. jun., akoravno so sploh poslanstva prosile, da bi bile sprejete 16. jun. Število je namreč toliko, da ni moč en dan vsim opraviti, ako bi jih hotli tudi po sploh sprejemati. — Gotovo je res pomanjkljivost, ako iz Kranjskega nihče ni šel ali ne pojde; nadomestovati bi pa morebiti zamogli nekoliko s tim, da bi iz vsih krajev pošiljali po telegrafu pozdrave sv. Očetu v Rim. Tako n. pr. zamorejo poslati take pozdravila sv. Očetu: družbe posebej, farno duhovstvo z verniki vred; bogoslovstva zase, male semeniša zase, kapitelni zase, bratovšine zase itd. Stroški so majhni; telegram undan z 20 besedami je stal 1 gl. 40 kr. Pa tudi adrese po pošti bi lahko pošiljali; dosti je, da se spiše in odda do 21. t. m.: Illustrissimo Cardinali Antonelli in Vaticano, Romae. — Gotovo bi bilo to veliko tolažilo sv. Očetu-jetniku.

Za petindvajsetletnico 14. rožn. Od vsih strani se sliši silno veselje in navdušenje za preslavno 25letno slovesnost sv. Očeta Pija IX. Res, ni bilo kmali tolikega veselja med narodom viditi, kakor zdaj. Priprave na priprave se delajo za cerkvene opravila, kresove, razsvitljave itd. Molčé o tolikih bližnjih naj omenimo le Štajercev. Rodoljub iz Žréc pravi: „Pri nas bomo tudi kresove žgali 15. t. m. v slavo papežu; eden bo gorel na visokem Borku, s kterega se strašno deleč po svetu vidi, celo po družih kronovinah. Slišim, da tako tudi v Konjicah; le naj ga o pravem času zažgó, in in posvetil se bo tudi naš, in potem še više na Pohorju. Zlo navdušeni so možje in fantje, — vsi hočejo pomagati, — težko pričakujejo dneva. Bog nam dodeli lepo vreme; res, veselo bode to: kako se bode kresov plamen proti nebu vzdigal in puhtel kakor brumno-gorečih kristjanov molitev za sv. Očeta papeža v sedanjih stiskah. Oj želel bi, da bi Oni z nami na tem visokem hribu bili... Pa sej vem, da v duhu se bodo z nami strinjali. Drugi naše fare bode gorel v Zlakovi blizo sv. Jungerte. Bog nam dodeli svojo pomoč v tem; pa tudi reši hudih stisk sv. Očeta papeža.“*

Iz katoliške Besednice 4. t. m. Drugi govor. (Konec.) Brezbožnemu petomestju (Sodomi, Gomori id.) je bil Bog poslal ognjen dež, pri Parizu je bilo dosti, da jih je pustil rokam Parižanov samih, kteri so se tako mearili med seboj, kakor bi nikoli ne bilo mogoče, dokler niso na dan prišle velike iznajdbe v stoletji napredka in olike. (Unità 31. maj.)

So ne mara rudečkarji po družih mestih dosti bolji od pariških? Dopisnik „Unità catt.“ iz Rima 18. maja pravi med drugim: „So liberalci — jaz sam sem imel priložnost jih slišati, — ki se ne sramujejo v sredi očitnih shodov naznanovati, da prej ko bi imeli v novo Rim pustiti v papeževo oblast, bi se ne ustrašili pred mislijo: storiti z Vatikanom, kar so „komunisti“ (pari-

ški srenjčani) storili s Tuillerijami. Pa to so baharije! Toda za take so veljale tudi v ustih pariških srenjčanov, na so se vender res doveršile. K temu naj se pristavi se to, da velik del laških časnikov je tako nersamen, da išejo zagovarjati in izgovarjati pošastne klavce, ki so Pariz ropali in požigali. — Še več. Med tem ko so Verzajlci v Pariz šli, piše „Genf. Korresp.“ je potuhnjeno bodalo v Rimu ranilo 4 osebe, nekaj svetnih, nekaj duhovnih, ter so jih odnesli v bolnišnico. V nedeljo je duhoven peljal s hribca Aventina domu sirotinske otroke. Blizo „Forum-a“ jih napade derhal, eden zanikarnežev razpodí preplašene otroke in duhovnu roko nad komolcem skoz in skoz prebode. Ko ga pripeljejo v bolnišnico „della Consolazione“, da bi mu roko obezali, je našel tam 3 druge, z bodalom ranjene. — Dosti je, ako povem, da od 20. kim., ko so novi gospodari „olikaši“ prišli „v Rim red delat“, se je skazalo že 1090 hudodelstev s poškodovanjem na telesu in življenji. Ali hočete še kaj več v pohvalo tistih osmukanih novošegnih tatov in grabežev, ki jih je tudi ljubljanski Tagblatt vedil opravičevati! —

Spominjamo se lahko tudi tukaj, kako so govorili in kričali delavci prekucuhi na Dunaju in drugod, pa kako liberaluhovski časniki pihajo zoper cerkev in duhovstvo, — in priterdili bomo, da hudobiji je povsod vse mogoče. Toda dokler se je kričalo le zoper samostane in duhovstvo, je bilo Giskru in Beustu vse prav pri sercu; ko so pa ti rogovileži tudi bogatine na muho vzeli, ter na Dunaju socijalisti sočutje izrekli pariški rudečkarjski srenji, je jela celo umazana cifa „Neue Freie Presse“ pobožna biti ter se je svete jeze vnela zoper rop.

„Vaterland“ našteva v dolgem spisu tudi to, kaj je „olikani liberalizem že kdaj počenjal, pod cesarjem Jožefom, kaj zdaj dela pod Viktor-Emanuelom itd. Pod cesarjem Jožefom je bilo 120 samostanov po Avstrijskem zatertih. Po Laškem zdaj tisuče redovnih ljudi, iztiranih iz svoje lastine, tava v uboštvo po deželi. Pri Jakinu (Ankoni) na visokem hribu so imeli kartuzijani svoj samostan; l. 1867 prilomastijo kar po noči vladini mandarini in izženejo prebivavce iz njih lastine; nekteri so bili s to silovitostjo tako prestrašeni, da se jim je pamet zmešala. Pa pustimo to!

Poglejmo še, kako se po previdnosti božji hude dela povračujejo in same sebe tepejo, kakor piše „Unità catt.“ Tuillerije (cesarski dvor) so do čistega pogorele. To je naznanilo. Iz Tuillerij je 31. grudna 1859 Napoleon III pisal neko pismo papežu Piju IX, in o tem pismu je rekel pred nekoliko leti slaboglasni Kavur, da je naznanovalo „konec duhovskega kraljestva za vselej.“ Rekel je tudi papežu Piju IX, da je on — Napoleon, francoski cesar — „nezmožen“ braniti papeževe pravice v okrajinah Romonije, ki so jih bili Italijani takrat pograbili. Celó prederznil se je Napoleon Pija nagovarjati, da „zavoljo miru po Evropi“ naj izdá svojo dolžnost in svoje prisege prelomi.

Božja pravica pa je obsodila v ogenj dvor, v kterem so se snovale in pisale tolike krivice. Napoleon III, čigar pismo do papeža je bojda oznanovalo konec duhovskega gospostva, je čez 12 lét v neznanskem ponižanji in sramoti vidil sam konec svojega lastnega veličastva. — Napoleon III, nezmožen (revez!) braniti krivičnega napada okrajine papeževe v Romaniji, se je 12 lét pozneje vidil nezmožnega braniti ognja svoj lastni cesarski prestol. — L. 1859 je papeža učil, da naj „zavoljo ljubega miru v Evropi“ molčí k pregreham, k ropu; l. 1871 je njegovo lastno mesto Pariz ognjišče „nepokoja“, da ta „nepokoj“ pretresa vso Evropo.

Naj bi bil takrat Napoleon, ko je bil v svoji največi mogočnosti, pravico branil, ne pa postavljaj „ne-

* Ako je res, da v nekem kraju „liberalstvo“ hoče ljudém tudi to nedolžno, priserčno veselje skazite, je to pač le nov dokaz, kakošno „svobodo“ ti ljudje poznajo. Kadar veljá kaj Cerki ali papežu, berž je judež zraven, rohneč: „Čimu ta potrata!“ ali kaj drugega tacega. Vr.

posredovalnega principa,“ — naj bi bil branil pravice sv. Cerkve, pravice papeževe, italijansko grabeštvo pa pogнал v njegove meje: svest sem si saj za-se, da bi Napoleon danes mirno sedel na svojem cesarskem prestolu v Parizu, obvarovan bi bil on in francoski narod nezmerne škode in sramote.

To so pač glasni nauki, ki jih usmiljenje Božje pošilja narodom in vladarjem. Papež je oropan svojega kraljestva; toda Pariz je v plamenu. Tega zgodovina ne bo pozabila: Papež oropan; pa Pariz v ognju.

S Kranjske gore, 13. rožn. — Pretečeno nedeljo je bil obhod s presv. Rešnjim Telesom Podkorenem. Posebno veselje je fari storilo, da so pri obnašanju, tukaj „prangar“ imenovanem, slovesnost obhajali trije v fari rojeni duhovni, v. č. g. kanonik Juri Volc, g. Fr. Križnar, in gosp. župnik Andrej Volc.

Obe procesiji, 8. in 11. t. m., je slovesno povikšala naša šolska zastava, ktere podobo (sv. Alojzij in Jezus prijatelj otrok) je že pred tremi leti dal izdelati gosp. Ant. Hribar, bivši župan, po domačem slikarju gosp. J. Kajžarju, kupcu pod Korenom.

Dolžnost me veže v imenu nežne madine, ktera je tega lepega darú kaj vesela, tu iskreno zahvalo izreči vsim visokočast. gospodom dobrotnikom, kan. Volcu, Križnarju id. Bog jim poverni. Fr. Stojec, učenik.

S Pivke. Nemila smert, ktera nam je na vse strani izverstnega gospoda Škofica prezgodaj pobrala, se tudi pri nas na Pivki žalostno odmeva. Ranjki je pri nas še od tistega časa v dobrem spominu, ko je k svojemu blagemu ujcu v Zagorje hodil na počitnice. Tamkaj je on tudi leta 1845 svojo novo mašo pel, kjer je ranjki Rihar s svojo sestro in z izverstnim petjem slovesnost povzdigoval. In ravno tiste orglje, ktere so ta dan pervikrat zapele, so njemu oglasile desetega dne pretečenega mesca žalostno osmino. Omenjenega dne se nas je bilo zbralo namreč šest duhovnov iz bližnje okolice skupaj, in prečastiti gospod dekan iz Ternovega so po opravljenih molitvah opravili z asistencijo sveto mašo za ranjcega. Obilno ljudstva v cerkvi je očitno pričalo ljubezen do ranjcega, ktere ga je v življenju spoštovalo, in ga tudi po smerti ni pozabilo. Počivaj tedaj, blagi gospod, v miru, in tvoje mnoge dobre dela naj gredo za teboj.

Iz Gorice, V. — Gospodje bogoslovci centralnega nadškofijskega semenišča v Gorici napravijo 21. t. m. slovesno besedo z govori, petjem, godbo in z živimi podobami za 25letnico kronanja sv. Očeta Pija IX.

Duhovne pesmi.

(Zložil Fr. Cimperman.)

6. Pomagaj nam, Marija ti!

Nevarna je življenja pot,
Popotniki smo slabi,
Zabredemo koj v brezno zmot,
Sovražnik nas koj vgrabi;
Zató nam treba je móci:
Pomagaj nam, Marija ti!

Deržali radi bi zvestó
Gospodove postave,
Slabó pa vodi nas takó,
Da grémo s poti prave;
Da rés po veri vsak živi:
Pomagaj nam, Marija ti!

Pogosto nam tekó solzé,
Morijo nas nadloge,
V obupa padli bi temé
Lahkó sirote vboge;

Objokani prosimo vsi:
Pomagaj nam, Marija ti!

Skušnjav, zmotjav pri nas je noč,
Vihar strasti udarja,
Izgubili bi čéz se moč
In zbali se viharja;
Da svetni hrup nas ne straši:
Pomagaj nam, Marija ti!

Za dnevom mine hitro dan
In krajša se življenje,
A človek dosti ni močan,
Utrudi ga terpljenje:
Da bili stanovitni bi:
Pomagaj nam, Marija ti!

Pomagaj nam, Marija ti!
Da vsi takó živimo,
Kot svet izgled nas tvoj učí,
Voljnó vse preterpimo;
Da k Bogu bi dospeli vsi:
Pomagaj nam, Marija ti!

Razgled po svetu.

Sekovski škof Zverger v pastirskem listu opominjajo tiste, ki so adresu do Döllingerja podpisali, na dolžnost, da naj svoje podpise očitno prekličejo, kteri tega še niso storili.

Iz Poznanskega se sliši, da je veliko gibanje za sv. Očeta med ondotnimi gorečimi katoličani. Svet se bode zmiraj bolj prepričal, da tudi kri katoličanov ni vodéna.

Bratovska ljubezen liberalcev, kakošna je? — Buonsenso v Rimu piše 30. maja. Pred vratmi prelepe cerkve Marije angelske so našli izlitega petroleja. Kaj so s tem hotli, je očitno. — Dalje pripoveduje: Plemenitnik, čedno oblečen, po zunanjem viditi tujec, je šel včeraj po svojem pravilu po tergu Angelskega mostú. Neki oddelek derhali, vse druge kot rimske, ga vzame na muho, gerdo ga zijájo od glave do nóg in lej! kar imed njih pokne glas: z v a v je! (papežev vojak.) To je bil tem divjakom ognjen ogurek: za njim jo uderó, ga bijejo, sujejo kakor koli naj bolj morejo neusmiljeno. Prostor je bil poln vojakov; niso se pogrešali mestni stražniki in opravniki očitnega varstva: in... spolnili so do čistega svojo dolžnost ter peljali nesrečnega v terdnjavo Angelovo, potem ko ga je bila derhal sterpinčila, kakor smo povedali. In derhal? Kaj se ji je zgodilo za to lepo delo? Šla je po svojem poslu... Ali ni to zlata svoboda laških liberalcev?! —

Italijanska. Laški rudečkarji se hudujejo, ker je italijanska vlada odložila preseljenje v Rim do mesca novembra; mogoče je pa, da tudi tistega novembra ne bo nikoli. 4. rožn. so Italijani praznovali svojo vstavo, pa obnebje jim je streglo le z dežjem in sploh jim je spodletovalo vsestransko.

Italijanski „častiti“ — „onorevoli“ se dostikrat prav „nečastno“ in otročje obnašajo. Kar eden zažene, drugi za njim ponavljajo. Undan so veliko govorili „od persta Božjega,“ se vé, da ne rezno, ampak nemarno. Drugi pot so imeli dokaj opraviti s „strahom“, in ne brez vzroka, ter jim „Unità“ očita: „Onorevoli“ se bojé vsega in vsih: bojé se Italijanov in tujcev, Rimljanov in Francozov, Macina in Thiersa, Boga in satana. In zlasti imajo strah pred svojimi lastnimi deli.

Sv. Oče so oropanim cerkvam v Parizu poslali veliko cerkvene oprave ter jo odpravili na barki „Nemomadežano spočetje“ do Tulona. To barčico sta minister Lanza in kralj bila pustila papežu; ostala pa bode blezo zdaj v kakem francoskem zavetniku.

Rimsko. Vse orožja, ktere sovražniki zoper Cerkev kujejo, se obračajo zoper nje same, piše „G. K.“ Jud Arbib je mislil, kdo vé kako zaušnico je pritisnil katoliški Cerkvi, ko je v svoji „Libertà“ zanikarnem vladnem časniku, razglasil adresu do Döllingerja; toda ravno to je bilo prilika, da so Rimljanje še le častitljive in očitniše jeli skazovati svojo ljubezen in vdanost do sv. Očeta. Študentje vseučilišča „Sapience“ so vsled tega oddali sv. Očetu prezalo pismo verne vdanosti, ki vse judovske sleparije zametuje. Sv. Oče, ki so ves čas svoje vlade šolsko mladino posebno ljubili in se pregoreče pečali zanjo, so bili silo ginjeni pri zaslišanji tega mladega zaroda in rekli so, da ta dan je bil naj lepši njih življenja.

Za profesorje pa, ki so odpadniku in krivovercu adresu poslali, se nihče več ne zmeni, še pozdravljajo jih ne na ulicah. Profesor Volpicelli je imel undan cela dva poslušavca v šoli; tako si je zakuril s tem, da je zoper cerkev potegnil.

Novošegno človekoljubje v Parizu in v Carigradu se nekako brati, v obeh krajih se je pokazalo s požiganjem. 7. junija namreč je tudi v Carigradu gorelo, in sicer v 4 krajih je skoraj ob enem času ogenj izbuhnil, ki je pokončal 170 hiš. Naznanilo pravi, da se to pripisuje hudobnim požigavcem. — V Parmi je je pa 3. jun. „nova opiška inteligencija“ v cerkvi sv. Janeza evangelista svojo oliko kazala, ko je pri polni cerkvi ljudi jela žvižgati in razsajati v sredi med pridigo, kričati zoper papeža, zoper katoliško mladino itd. Lepi so to „brezverni“ olikarji na Turškem, na Laškem in Francoskem!

Klic nemških odpadnikov, v Monakovem zbranih, ki jim ga je Döllinger naredil do katoličanov po Nemškem, je ponavljanje poprejšnega Döllingerjevega šopirjenja zoper papeža, zoper vesoljni zbor, zoper izobčenje in cerkvene kazni, v ktere so zabredli. Govori pa o obnovljenji ali „reformi“ cerkve, kakor nekdanj Martin Luter, kateri je želel se oženiti; ko je izpeljal neko ubogo nuno Katro iz kloštra in se z njo stari „junggesell“ oženil ter sta dva posvečena človeka sveto obljubo prelomila in svoj stan oskrunila, pa je bila cerkev obnovljena. Tako obnavljajo cerkev liberalci.

Iz Madrida vé G. K., da španjski frajmavrarji ali prosti zidarji tam so dvojni: redni in neredni. Redni ali narodni so v zvezi z italijanskimi, nemškimi in angleškimi mavtarji in so kraljeviča Amadeja spravili na španjski prestol. Neredni mavtarji imajo nalogo po republiki zediniti se s Portugalijsko. Gnjezdno imajo v Lisabonu. Glava rednih svobodnih zidarjev je bil general Prim, in je po tej derhali od l. 1864 do 1868 zmiraj kuril. Neredno mavtarstvo je pod vodstvom bivšega ministra Ribeiro-ta, ter je glava stranke Cimbriosov ali laži-republikanov. — Zraven teh dveh glavnih beznic so še karbonarji ali oglarji in internacijonalci ali mednarodovci. Pervim očitno mnenje pripisuje umor generala Prima, so namreč republikani. Internacijonalci počenjajo očitno svoj posel, kakor v Parizu, in nasledki se bodo kmali razodevali. Kmali bodo v rogoviljenji dorasli svojim tovaršem v pariških predmestjih Montmartre in Belleville. To je bilo pisano mesca aprila. Pred dvema mesecema so internacijonalci agenti v Kataloniji v nekdanji jezuitovski cerkvi pri sv. Izidoru očitno pričeli pogovore. Ondi zagovarjajo naj delj segajoče prekucijske nauke od prostega socijalstva do očitnega tatinstva in tolovajstva. Vsaka vera in vsako bogočastje se napada, in glavna naloga jim je: Boga tajiti, tajiti vsako božjo in človeško pravico. — Pri tolikem spodkopavanji raznoterega rogovilstva ni čudo,

da se na Španjskem tako godi. To naj bi študiral gosp. Račić, in bi morebiti ne blodil tako brezumno, kakor mesca aprila v konšt. društvu.

Protestanstvo na Španjskem ne more nič opraviti; če so kake reveže z denarom vjeli, jih je kmali vest spekla, šli so v kako drugo mesto in so se zopet krivoverstvu odpovedali.

Z Dolenskega mi piše prijatelj 12. tega mesca med drugim: „Vedno sem v smertni nevarnosti, obdajan od hajdukov. Že 8 dni imam po več mož oboroženih v farovžu, ki me stražijo, in včeraj je prišlo 21 mož vojakov z enim častnikom. Tako sem v žalostnem stanu in morebiti bom komaj 25letnico čakal. Med hajduki so veči del neki sosednji Poljanci, navadni hajduki, ki so že bili po ječah“ itd.

Med tem je pa slišati, da na Dunaju v zbornici bi zopet imeli takim tolovajem le še mečje postiljati, da se bodo še bolj želeli v ječe in še bolj kradli in pobijali. Naj bi pač poslanci, kateri so s takim človekoljubjem (?) navdani, sami pred glasovanjem šli za kakih 14 dni na mesto mojega tovarša med hajduke.

V Celji, kakor „Vatld.“ piše, je mestni ondotni župan bil dal razbobnati, da bode za 2 ranjša oglobljen, kdor bi dal za procesijo sv. Rešnjega Telesa zelene drevesca pred hiše postavljati, češ, da se tlak poškodeuje, pa logi pokončavajo. — Pa naj še kdo reče, da „liberalni“ župani niso vestno skerbni za tlak in gojzd svojih srenjčanov, — kadar je prilika s tim odvracati Božjo čast!

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. H. N. 1 tol. za 2 gl. star. d. — „Prositate, sv. Oče, zame za srečno zadnjo uro,“ 1 ces. cek. za petindvajsetletnico. — Trije bralci „Zg. Dan.“: Tone Klun, iz Tersta, 5 gl.: Sv. Oče! sprejmite malo darilce, in podelite apost. blagoslov meni in moji družini; Jož. Kolombin, iz fare sv. Jakopa v Terstu, sreb. stari tolar, in prosi sv. blagoslova; Marija Tomec, posestnica iz Tersta, 10 gl., proseča za sv. blagoslov. — „Sanctificetur nomen tuum,“ 3 gl. — 20 fr. v zlatu po nalogi in po namenu preč. ranjcega korarja Jan. Kerst. Novaka: „za odpuščenje grehov vsim tistim Ljubljancem, ki pikáje z jezikom svojega narboljšega očeta ne vedó, kaj delajo.“ — Topliški farmani in njih dušni pastir vošijo sv. Očetu Piju IX še mnogo lét in prosijo sv. blagoslova, ter pošljejo darek 26 gld. — Udje bratovšine živ. roženkranca v Šturiji prosijo blagoslova na duši in na telesu in darujejo jim 3 gl. — Od sv. Krištofa 1 gl. st. den. — Neimenovana 1 gl. sr., prosi sv. blagoslova za dar pobožnosti. — Dobre roke po g. Rozmanu 2 gl.; prosijo sv. blagoslova. — Zvesta hči sv. katol. Cerkve daruje sv. Očetu 1 terdnj. za 2 gl. star. den. Voši jim srečo, da so doživeli 25letnico svojega višega poglavarstva; Njih sovražnikom želi pravo spoznanje; sebi pa prosi sv. blagoslova zase in za sorodovino, da bi vsi zamogli po sv. veri živeti in umreti. — Neka gospa 4 tol., t. j. 8 gld. star. den. sv. Očetu za veselo 25letnico. — Po g. kan. Urhu 1 gl. 10 kr. v sr. — M. S. 1/2 gl. v sr. — G. A. Susteršič 1 terdnj. za 2 gl. 12 kr. in 1 dvajs. za 33 kr. star. den. v sr. — G. J. St. 3 gl. — Železničen vradnik v Lescah 2 gl.

Za mis. g. Čebula. G. J. V. iz V 2 gl. Neka devica 1 križavec za 2 gl. 12 kr. star. den.

Za g. mis. Pirca. G. J. St. 1 gl.

Za bulgarski mis. G. J. St. 1 gl.